13 ශ්‍රේණිය A/L ICT · පාඩම 12

12.2 ඊ-වාණිජ්‍යය සහ ඊ-ව්‍යාපාරය

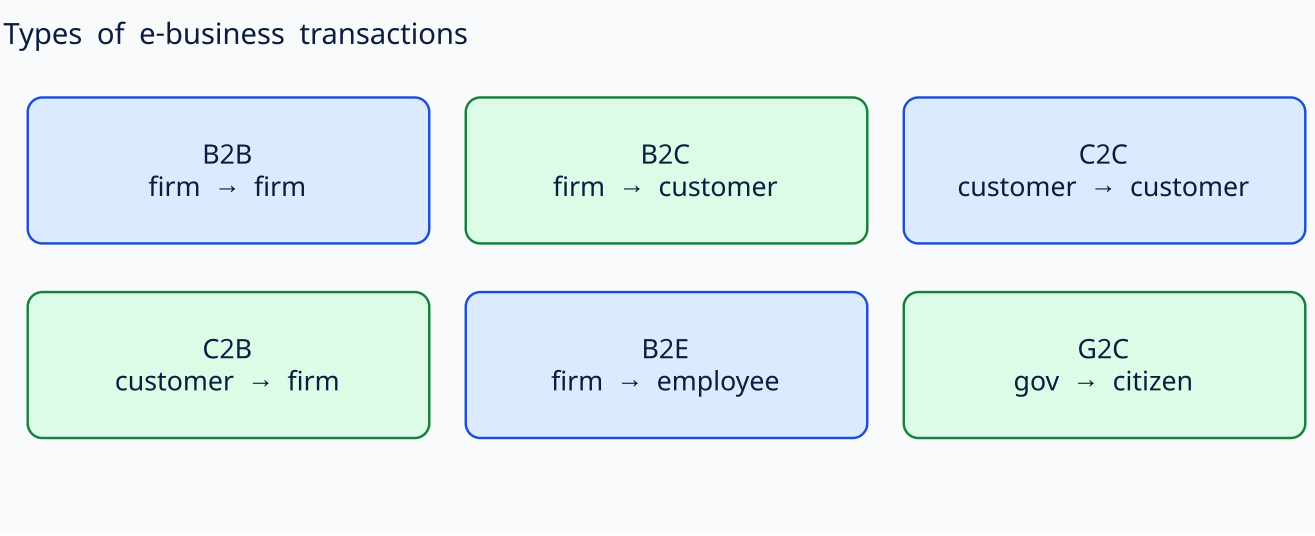
විෂය නිර්දේශය 12.2. ඊ-වාණිජ්‍යය මාර්ගගත මිලදී ගැනීම සහ විකිණීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි; **ඊ-ව්‍යාපාරය** පුළුල්ය – සමාගමකට උදව් වන සියලු ඉලෙක්ට්‍රොනික ක්‍රියාවලි (අලෙවිකරණය, SCM, පාරිභෝගික සේවාව, අභ්‍යන්තර පද්ධති) ආවරණය කරයි. ගනුදෙනු වර්ග: **B2B, B2C, C2C, C2B, B2E සහ G2C**. ආකෘති: **අතථ්‍ය වෙළඳ ඉදිරිපස**, **තොරතුරු තැරැව්කරුවන්**, **මාර්ගගත වෙළඳපොළ**, **අන්තර්ගත සපයන්නන්**, **මාර්ගගත සේවා සපයන්නන්**, **ද්වාර** සහ **අතථ්‍ය ප්‍රජා**. සෑම ආකෘතියකටම **වාසි** සහ **අවාසි** ඇත.

1. ඊ-වාණිජ්‍යය සහ ඊ-ව්‍යාපාරය

- **ඊ-වාණිජ්‍යය** – භාණ්ඩ හා සේවා ඉලෙක්ට්‍රොනිකව මිලදී ගැනීම සහ විකිණීම.
- **ඊ-ව්‍යාපාරය** – සමාගම පුරා ICT පුළුල් භාවිතය: වාණිජ්‍යයට අමතරව අලෙවිකරණය, SCM, HR, මුදල් සහ සහයෝගය.
- විෂය පථය: සෑම ඊ-වාණිජ්‍ය අඩවියක්ම ඊ-ව්‍යාපාරයේ කොටසකි, නමුත් මාර්ගගතව නොවිකුණුවත් ඊ-ව්‍යාපාරය තිබිය හැක.

💡 ඊ-වාණිජ්‍යය යනු කවුළුව; ඊ-ව්‍යාපාරය යනු ඒ පිටුපස ඇති සම්පූර්ණ ඉලෙක්ට්‍රොනික කර්මාන්ත ශාලාවයි.

2. ඊ-ව්‍යාපාර ගනුදෙනු වර්ග

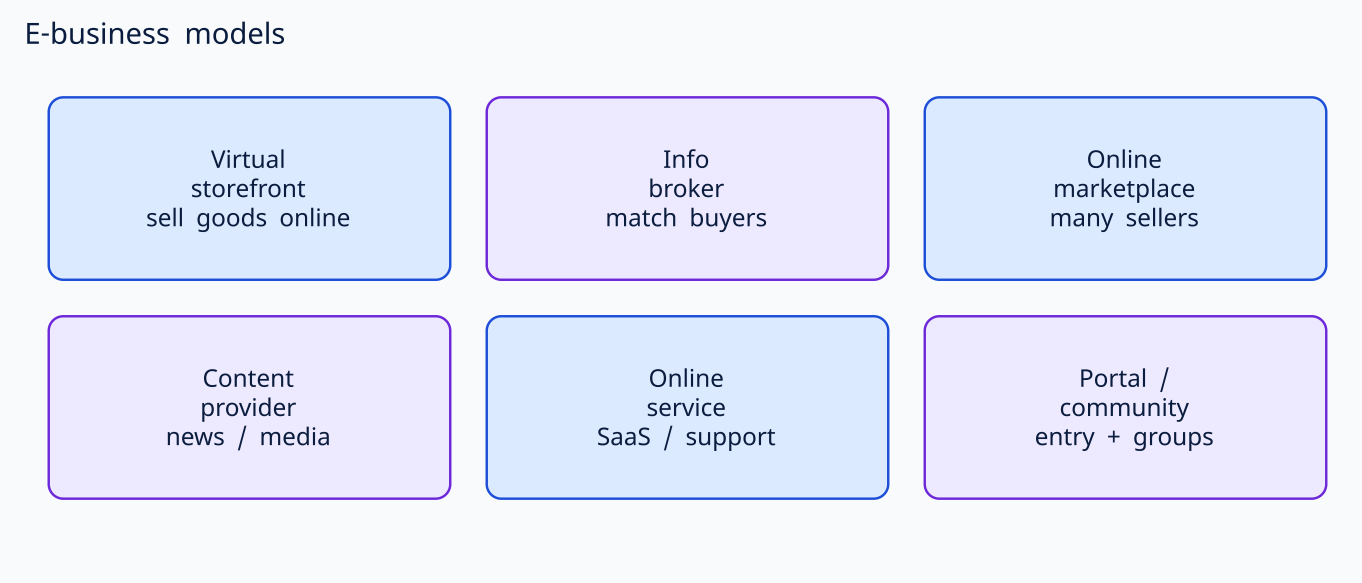

B2B, B2C, C2C, C2B, B2E, G2C

- **B2B** – ව්‍යාපාරයෙන් ව්‍යාපාරයට.
- **B2C** – ව්‍යාපාරයෙන් පාරිභෝගිකයාට.
- **C2C** – පාරිභෝගිකයාගෙන් පාරිභෝගිකයාට.
- **C2B** – පාරිභෝගිකයාගෙන් ව්‍යාපාරයට.
- **B2E** – ව්‍යාපාරයෙන් සේවකයාට.

- **G2C** – රජයෙන් පුරවැසියාට.

3. ඊ-ව්‍යාපාර ආකෘති

පොදු ආකෘති හත

- **අතථ්‍ය වෙළඳ ඉදිරිපස** – නිෂ්පාදන පෙන්වා විකුණන මාර්ගගත වෙළඳසල.
- **තොරතුරු තැරැව්කරු** – තොරතුරු රැස් කර ගැලපීම හෝ විකිණීම.
- **මාර්ගගත වෙළඳපොළ** – බොහෝ ස්වාධීන විකුණුම්කරුවන්; කොමිස් ආකෘතිය.
- **අන්තර්ගත සපයන්නා** – පුවත්, සංගීත, වීඩියෝ හෝ ඉගෙනුම් අන්තර්ගත.
- **මාර්ගගත සේවා සපයන්නා** – ජාලය හරහා සේවාවක්.
- **ද්වාරය** – සබැඳි, සෙවුම් සහ පුවත් සංවිධානය කරන පිවිසුම් අඩවිය.
- **අතථ්‍ය ප්‍රජාව** – සාමාජිකයන් උනන්දුවන් බෙදා ගනී; සමහර විට මිලදී/විකුණුම්ද.

> 🧮 **විසඳූ උදාහරණය: මාර්ගගත වෙළඳපොළේ අයිතමය Rs. 4500, කොමිස් 8%. විකුණුම්කරුට ලැබෙන්නේ?**
> කොමිස් **Rs. 360**; විකුණුම්කරුට **Rs. 4140**.

🐍 වෙළඳපොළ කොමිස් ගාස්තුව

```
price = 4500
rate = 0.08
commission = round(price * rate)
seller = price - commission
print("Commission Rs.", commission)
print("Seller receives Rs.", seller)
```

▶ ප්‍රතිදානය

```
Commission Rs. 360
Seller receives Rs. 4140
```

4. ඒ-ව්‍යාපාරයේ වාසි සහ අවාසි

- **වාසි** – පැය 24 ප්‍රවේශය; අඩු කුලී; ගෝලීය පාරිභෝගිකයන්; පොහොසත් තොරතුරු; මිල සංසන්දනය; තීරණ සඳහා දත්ත.
- **අවාසි** – බෙදාහැරීමේ ප්‍රමාද; විශ්වාසය සහ ආරක්ෂිත ගෙවීම් අවශ්‍ය; තරඟකාරීත්වය; සමහරු භාණ්ඩ ස්පර්ශ කිරීමට කැමතියි; ICT සහ සයිබර් අවදානම්.

ආකෘතිය	ප්‍රධාන අදහස
අතථ්‍ය වෙළඳ ඉදිරිපස	තමන්ගේ මාර්ගගත වෙළඳසල
මාර්ගගත වෙළඳපොළ	බොහෝ විකුණුම්කරුවන් + කොමිස්
ද්වාරය	සබැඳි සංවිධානය
අන්තර්ගත සපයන්නා	පුවත් / මාධ්‍ය / ඉගෙනුම

🚀 **විෂය නිර්දේශයෙන් ඔබ්බට (2026 යාවත්කාලීනය)** *විභාගයට අවශ්‍ය නැත – දැනුම සඳහා කියවන්න.* 2026 දී වෙළඳපොළ AI බෙදාහැරීමේ වේගය අනුව නිෂ්පාදන ශ්‍රේණිගත කරයි; B2B ද්වාරවල සජීවී තොග API ඇත. පසුබිම පමණි – විභාගය විෂය නිර්දේශ ආකෘති පමණි.

ප්‍රධාන පද

ඒ-වාණිජ්‍යය – මාර්ගගතව මිලදී ගැනීම සහ විකිණීම.

ඒ-ව්‍යාපාරය – සංවිධානය පුරා පුළුල් ඉලෙක්ට්‍රොනික ක්‍රියාවලි.

B2B – ව්‍යාපාරයෙන් ව්‍යාපාරයට ගනුදෙනු.

B2C – ව්‍යාපාරයෙන් පාරිභෝගිකයාට.

C2C – පාරිභෝගිකයාගෙන් පාරිභෝගිකයාට.

C2B – පාරිභෝගිකයා ව්‍යාපාර වෙත සේවා හෝ මිල ඉදිරිපත් කරයි.

B2E – ව්‍යාපාරයෙන් සේවකයාට ඉලෙක්ට්‍රොනික සේවා.

G2C – රජයෙන් පුරවැසියාට ඉලෙක්ට්‍රොනික සේවා.

අතථ්‍ය වෙළඳ ඉදිරිපස – සමාගමක තමන්ගේ මාර්ගගත වෙළඳසල.

මාර්ගගත වෙළඳපොළ – බොහෝ විකුණුම්කරුවන් සඳහා වේදිකාව, බොහෝ විට කොමිස් සමඟ.

ද්වාරය – සෙවුම්, පුවත් සහ සබැඳි සංවිධානය කරන පිවිසුම් අඩවිය.

අන්තර්ගත සපයන්නා – ඩිජිටල් අන්තර්ගත සපයන ව්‍යාපාරය.

තොරතුරු තැරැව්කරු – පාර්ශ්ව අතර තොරතුරු ගැලපීම හෝ විකිණීම.

අතථ්‍ය ප්‍රජාව – උනන්දුවන් බෙදා ගන්නා මාර්ගගත කණ්ඩායම.

ආදර්ශ ප්‍රශ්න සහ පිළිතුරු

1. ඊ-වාණිජ්‍යය සහ ඊ-ව්‍යාපාරය වෙනස් කරන්න.

පිළිතුර: ඊ-වාණිජ්‍යය = මාර්ගගත මිලදී/විකුණුම්; ඊ-ව්‍යාපාරය = පුළුල් ICT ක්‍රියාවලි.

2. B2C සහ G2C උදාහරණ.

පිළිතුර: B2C: මාර්ගගත වෙළඳසල. G2C: මාර්ගගත බදු ගොනු කිරීම.

3. C2C යනු කුමක්ද?

පිළිතුර: පාරිභෝගිකයන් වේදිකාවක එකිනෙකා සමඟ වෙළඳාම් කරයි.

4. ආකෘති හතරක් නම් කරන්න.

පිළිතුර: ආකෘති හතරක්.

5. වාසියක් සහ අවාසියක්?

පිළිතුර: වාසිය: පැය 24 ගෝලීය ප්‍රවේශය. අවාසිය: විශ්වාසය/බෙදාහැරීම.

6. මාර්ගගත වෙළඳපොළ මුදල් උපයන්නේ කෙසේද?

පිළිතුර: බොහෝ විට කොමිස් හෝ ලැයිස්තු ගාස්තුවකින්.

බහුවරණ ප්‍රශ්න

1. ecom

A. buying and selling online
B. only offline shops
C. only radio ads
D. only writing letters
E. only printing invoices

2. ebiz

A. one fax machine
B. wider electronic processes across the firm
C. paper files only
D. blackboard notices
E. cash only

3. B2C

A. B2C
B. B2B only
C. G2C only
D. B2E only
E. C2B only

4. G2C

A. B2E
B. B2B
C. G2C
D. C2B
E. C2C

5. C2C

A. pure brick
B. C2C
C. B2B
D. B2E
E. G2C

6. B2E

A. C2C
B. B2C retail
C. G2C
D. B2E
E. pure click only

7. store

A. a firm’s own online shop
B. a government tax form
C. a paper catalogue only
D. a CRT monitor
E. a floppy disk

8. market

A. steam power
B. vinyl ads
C. punched cards
D. CRT printing
E. a commission model

9. seller

A. Rs. 4140
B. Rs. 1000
C. Rs. 5000
D. Rs. 360
E. Rs. 4500

10. portal

A. prints newspapers only
B. organises search, news and links as an entry point
C. mines coal
D. builds cars
E. sells only one SKU forever

11. "මාර්ගගතව මිලදී ගැනීම සහ විකිණීම" යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. B2B
B. C2B
C. G2C
D. ඊ-වාණිජ්‍යය
E. ද්වාරය

12. "සංවිධානය පුරා පුළුල් ඉලෙක්ට්‍රොනික ක්‍රියාවලි" යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. B2C
B. අන්තර්ගත සපයන්නා
C. අතථ්‍ය වෙළඳ ඉදිරිපස
D. B2E
E. ඊ-ව්‍යාපාරය

13. "ව්‍යාපාරයෙන් ව්‍යාපාරයට ගනුදෙනු" යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. G2C
B. C2C
C. තොරතුරු තැරැව්කරු
D. මාර්ගගත වෙළඳපොළ
E. B2B

14. "ව්‍යාපාරයෙන් පාරිභෝගිකයාට" යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. අතථ්‍ය වෙළඳ ඉදිරිපස
B. B2C
C. C2B
D. අතථ්‍ය ප්‍රජාව
E. ද්වාරය

15. “පාරිභෝගිකයාගෙන් පාරිභෝගිකයාට” යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. ඊ-වාණිජ්‍යය
B. අන්තර්ගත සපයන්නා
C. මාර්ගගත වෙළඳපොළ
D. C2C
E. B2E

16. “පාරිභෝගිකයා ව්‍යාපාර වෙත සේවා හෝ මිල ඉදිරිපත් කරයි” යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. ද්වාරය
B. ඊ-ව්‍යාපාරය
C. C2B
D. තොරතුරු තැරැව්කරු
E. G2C

17. “ව්‍යාපාරයෙන් සේවකයාට ඉලෙක්ට්‍රොනික සේවා” යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. අතථ්‍ය ප්‍රජාව
B. අන්තර්ගත සපයන්නා
C. B2B
D. B2E
E. අතථ්‍ය වෙළඳ ඉදිරිපස

18. “රජයෙන් පුරවැසියාට ඉලෙක්ට්‍රොනික සේවා” යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. ඊ-වාණිජ්‍යය
B. තොරතුරු තැරැව්කරු
C. G2C
D. මාර්ගගත වෙළඳපොළ
E. B2C

19. “සමාගමක තමන්ගේ මාර්ගගත වෙළඳසල” යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. ඊ-ව්‍යාපාරය
B. C2C
C. අතථ්‍ය වෙළඳ ඉදිරිපස
D. අතථ්‍ය ප්‍රජාව
E. ද්වාරය

20. “බොහෝ විකුණුම්කරුවන් සඳහා වේදිකාව, බොහෝ විට කොමිස් සමඟ” යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. B2B
B. ඊ-වාණිජ්‍යය
C. C2B
D. අන්තර්ගත සපයන්නා
E. මාර්ගගත වෙළඳපොළ

ව්‍යුහගත ප්‍රශ්න

1. විෂය පථය වෙනස් කරන්න. *(ලකුණු 3)*

> නිර්වචන; උපකුලකය; මාර්ගගත විකුණුම් නැතිවත් ඊ-ව්‍යාපාරය.

2. ගනුදෙනු වර්ග හය. *(ලකුණු 2)*

> එකින් එක වාක්‍යයක්.

3. ආකෘති හතරක්. *(ලකුණු 2)*

> ආකෘති හතරක් සහ කාර්යයන්.

4. වාසි සහ අවාසි. *(ලකුණු 2)*

> වාසි තුනක් සහ අවාසි තුනක්.

5. කොමිස් ගණනය. *(ලකුණු 2)*

> Rs. 360; Rs. 4140.

සාරාංශය

- ඊ-වාණිජ්‍යය සහ ඊ-ව්‍යාපාරය.
- ගනුදෙනු වර්ග හය.
- ආකෘති හත.
- වාසි සහ අවාසි.
- කොමිස් ආකෘතිය.

MCQ පිළිතුරු – 12.2

1. **A** – මාර්ගගත වෙළඳාම.
2. **B** – වාණිජ්‍යයට වඩා පුළුල්.
3. **A** – B2C.
4. **C** – G2C.
5. **B** – C2C.
6. **D** – B2E.
7. **A** – තමන්ගේ වෙළඳසල.
8. **E** – කොමිස්.
9. **A** – 4140.
10. **B** – පිවිසුම් අඩවිය.
11. **D** – ඊ-වාණිජ්‍යය – මාර්ගගතව මිලදී ගැනීම සහ විකිණීම.
12. **E** – ඊ-ව්‍යාපාරය – සංවිධානය පුරා පුළුල් ඉලෙක්ට්‍රොනික ක්‍රියාවලි.
13. **E** – B2B – ව්‍යාපාරයෙන් ව්‍යාපාරයට ගනුදෙනු.
14. **B** – B2C – ව්‍යාපාරයෙන් පාරිභෝගිකයාට.
15. **D** – C2C – පාරිභෝගිකයාගෙන් පාරිභෝගිකයාට.

16. **C** – C2B – පාරිභෝගිකයා ව්‍යාපාර වෙත සේවා හෝ මිල ඉදිරිපත් කරයි.
17. **D** – B2E – ව්‍යාපාරයෙන් සේවකයාට ඉලෙක්ට්‍රොනික සේවා.
18. **C** – G2C – රජයෙන් පුරවැසියාට ඉලෙක්ට්‍රොනික සේවා.
19. **C** – අතථ්‍ය වෙළඳ ඉදිරිපස – සමාගමක තමන්ගේ මාර්ගගත වෙළඳසල.
20. **E** – මාර්ගගත වෙළඳපොළ – බොහෝ විකුණුම්කරුවන් සඳහා වේදිකාව, බොහෝ විට කොමිස් සමඟ.

© 2026 schoolict.net (Ruwan Mangala Suraweera). සියලු හිමිකම් ඇවිරිණි.